

Planning voor procedure:

Dagelijks Bestuur 8 januari 2024
Algemeen Bestuur 25 januari 2024

VOORSTEL ALGEMEEN BESTUUR

Soort notitie: Kaderstellend beleid		Datum 12 december 2023
Portefeuillehouder R. De Meij	MTlid/Opgavemanager D.J. van Maanen	Steller J. Polderman

Onderwerp

Uitgangspunten Primaire begroting 2025-2028 GR Sociaal

Voorstel

Vaststellen van de uitgangspunten voor het opstellen van de primaire begroting 2025 GR Sociaal

Bevoegdheid

Algemeen Bestuur i.k.v. financiële zaken (hoofdstuk 9 van de GR Sociaal)

Samenvatting

In voorbereiding op het opstellen van de primaire begroting 2025 wordt gezamenlijk gewerkt aan de uitgangspuntennotitie voor de begroting 2025-2028.

De uitgangspuntennotitie zelf bestaat uit twee onderdelen. Het eerste onderdeel is de beleidsagenda, deze treft u in een aparte bijlage aan bij deze notitie. In de agenda staan de onderwerpen en ontwikkelingen opgenomen die spelen of gaan spelen in 2024 en mogelijk een financiële consequenties hebben voor de begroting van 2025, maar die op het moment van opstellen van de primaire begroting 2025 nog niet te concretiseren zijn in geld.

Het tweede onderdeel is de financiële uitgangspuntennotitie, waarin is opgenomen welke percentages en cijfers gehanteerd worden bij het opstellen van de primaire begroting 2025. Als losse bijlage is nu ook een tabellenboek opgenomen. Hierin zijn per gemeente de details per onderdeel opgenomen.

Dit jaar zijn op verzoek van de Drechtstedengemeenten een aantal nieuwe onderdelen opgenomen. Het gaat hierbij om:

- Meer informatie per gemeente per opgave
- De wijzigingen in financiële bijdrage per gemeente per opgave.

Vanuit de GR Sociaal is een voorzet op beide onderdelen geleverd. Deze is besproken in de drie Regionale Opgave-overleggen (ROO's) en het OGO.

Het pakket bestaat uit:

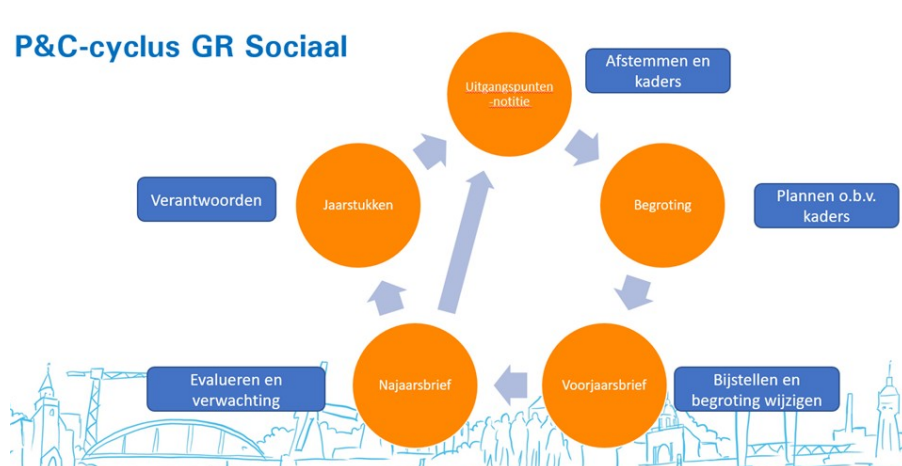
1. Uitgangspuntennotitie 2025-2028
2. Beleidsagenda 2024
3. Tabellenboek met alle details per gemeente.

Deze aanbiedingsnota behandelt op hoofdlijnen de (ontwikkeling) van de te hanteren uitgangspunten en een prognose op de bijdragen van de gemeenten vanaf het begrotingsjaar 2025. Voor een verdere verdieping wordt u verwezen naar de Uitgangspuntennotitie zelf.

Toelichting op het voorstel

Aanleiding

Conform de afspraken vastgelegd in de financiële verordening (voorheen het Financieel kader) wordt jaarlijks een uitgangspuntennotitie opgesteld voor het opstellen van de volgende begroting. De uitgangspuntennotitie is onderdeel van de P&C-cyclus, zoals in onderstaande afbeelding weergegeven.

Naast het opstellen van de uitgangspunten ontvangen gemeenten sinds dit najaar periodiek een gemeente gerichte rapportage. Deze dient, samen met het gemeentedashboard, ter versterking van de lokale ambtelijke advisering van het college en de raad.

De uitgangspunten

De inhoud van de begroting vindt zijn basis in de voor de gemeenschappelijke regeling beschreven taken, door de gemeenteraden vastgestelde verordeningen en de inhoudelijke verbinding van de Drechtsteden via de regionale visie Sociaal domein "Iedereen een zelfstandig en volwaardig bestaan". Deze visie is vertaald naar maatschappelijke opgaven die als structuur voor de begroting dienen.

In de bijgaande notitie zijn de algemene uitgangspunten geformuleerd zoals deze ook in voorgaande jaren zijn toegepast. In de uitwerking van deze uitgangspunten wordt ook getoetst aan de werkelijke en trendmatige ontwikkeling per opgave en per gemeente. Hierdoor wordt een zo reëel mogelijk inschatting gemaakt van de ontwikkeling in de komende jaren.

In hoofdlijn zijn de algemene uitgangspunten de volgende:

- Alleen autonome ontwikkeling, geen beleidswijzigingen in de begroting
- Voor loon- en prijsontwikkeling op de programmakosten is in het meerjarenperspectief de nullijn gehanteerd. Dit komt overeen met de methode die de gemeenten hanteren in hun meerjarenbegroting
- Voor de apparaatskosten 2025 wordt als basis CPB-indexering gehanteerd zoals deze is opgenomen in de september circulaire 2023. Voor het jaar 2024 wordt de nieuwe CAO verwerkt die loopt van 1 januari 2024 t/m 31 maart 2025
- Voor de klantaantallen in de bijstand wordt als basis de CPB Macro Economische Verkenning 2024 gehanteerd
- Voor het minimabeleid wordt het CPB en de gemeentelijke ontwikkelingen gevolgd
- Voor de zorg wordt de prognose gebaseerd op de verwachte aantallen voorzieningen
- De omvang en het niveau van de formatie op organisatieniveau wordt berekend aan de hand van de omvang van de taak en exclusief overhead.
- Drechtwerk is gebaseerd op de begroting 2024/jaarschijf 2025 en is apart zichtbaar in verband met de verrekening van de kosten

- DVO's worden doorberekend op basis van een kostendekkend tarief en in de begroting zal een overzicht van de DVO's worden opgenomen in de bijlagen
- Ongewijzigde kostenverdeelsleutels zoals opgenomen in de Bijdrageverordening 2023
- Vanwege de statistische ramingsonzekerheid wordt een bandbreedte van min en plus 2% gehanteerd in 2026, 4% in 2027 en 6% in 2028. Voor de bijdragen van gemeenten hanteren we de onderkant van de bandbreedte.

De financiële ontwikkeling

Dit jaar zijn de uitgangspunten doorgerekend naar een indicatie van de gemeentelijke bijdrage. In de berekening is ook een herijking gedaan vanwege de ontwikkelingen in 2023 zoals weergegeven in de Najaarsbrief 2023 en de autonome ontwikkelingen in 2024 (zoals de ambtenaren cao 2024 en de werkelijke ontwikkeling van de prijsindexen bij de zorgpartijen). Hierdoor ontstaat een nauwkeuriger beeld waarmee de begroting 2025 kan worden opgesteld. De inschatting die gegeven wordt van de financiële ontwikkeling in 2024 wordt hiermee nog betrouwbaarder. De feitelijke ontwikkeling 2024 wordt verwerkt, conform de P&C-cyclus, in de op te stellen Voorjaarsbrief 2024 komend voorjaar. De doorrekening laat een financieel beeld zien van verder oplopende kosten in de komende jaren. Deze is veelal het gevolg van de grote prijsstijgingen. In alle sectoren worden cao's overeengekomen met forse salarisstijgingen om de hoge inflatie te compenseren. Zo stijgen de salarissen van gemeenteambtenaren in de jaren 2023-2025 fors. Maar ook de cao's in de zorg laten stijgingen zien waarbij in 2023 zelfs bestaande cao's zijn opgebroken. Naast de prijsontwikkeling neemt ook de vraag naar voorzieningen nog steeds toe door bijvoorbeeld de dubbele vergrijzing.

Wij beseffen dat de gemeentelijk financiële middelen onder druk staan onder andere door onvoldoende Rijksfinanciering en er een forse druk op de gemeentelijke begrotingen ontstaat met name per 2026, het zogenoemde ravijnjaar. Het Algemeen Bestuur van de GR Sociaal heeft op 7 december jl. de bestuursopdracht "Verkenning bijdrage van de GR Sociaal aan verminderen financiële problematiek gemeenten" vastgesteld. Daarbij worden mogelijkheden onderzocht (knoppen) die eventueel kunnen leiden tot een lagere kostenontwikkeling in het Sociaal Domein. Dat gekoppeld aan de onderzoeken die gemeenten zelf uitvoeren in de overige gemeentelijke domeinen geeft de informatie om rond de zomer van 2024 besluiten te nemen tot eventuele aanpassingen in beleid dan wel het voorzieningenniveau.

Gegeven deze context waarin de gemeentelijke financiën zich bevinden hebben we nadrukkelijk gekeken welke mogelijkheden er zijn om de stijgende financiële druk te temperen binnen het huidige beleidskader. Soms door scherper aan de wind te varen met een hoger risicoprofiel en vanuit pilots een verwachting in het effect te vertalen naar de uitgangspunten. Hiermee wordt ook een verband aangebracht tussen de beleidsagenda en ramingsuitgangspunten/financiën waar enigszins mogelijk. Wel daarbij een disclaimer dat deze doorrekening nog geen begroting is gezien de ontwikkeling van de inflatie danwel het proces om te komen tot een nieuw kabinet. Nog nauwelijks is in te schatten welke koers het nieuwe kabinet gaat volgen en wat daar de financiële gevolgen van zijn.

De in notitie opgenomen maatregelen variëren van het:

- Niet mee laten stijgen van de ambtelijke organisatie met de omvang van het niveau van de uitvoering.
- Starten met pilot Powerful Ageing en de inzet van het lokale voorveld, zoals de beweging Wmo naar de voorkant, herijkingstrajecten Wmo en woon- en zorgbeleid.
- De opbrengsten van het samengaan van Drechtwerk en de SDD waarbij:
 - o Huidige inwoners met een indicatie beschut werk versneld laten instromen waarbij de verhoogde werkbegeleiding wordt aangeboden. Met als opbrengst een hogere uitstroom naar gedetacheerd werken en naar reguliere werkgevers.
 - o De huidige werksetting bij Drechtwerk om te vormen tot een werksetting gericht op ontwikkeling. Dit programma beoogt door het bieden van meer maatwerk en variatie in het werkaanbod het potentieel van inwoners te stimuleren en door te ontwikkelen in de richting van zo regulier mogelijk werk en reguliere werkgevers.
 - o (Arbeidsmatige) dagbesteding en beschut werk waarbij we inzetten op een samenwerking en het creëren van een samenhangend aanbod van werk en begeleiding met WMO en WLZ geïndiceerden. Zo ontstaan mogelijkheden voor inwoners die dagbesteding doen om door te stromen naar beschut werk en daarna mogelijk naar regulier werk.

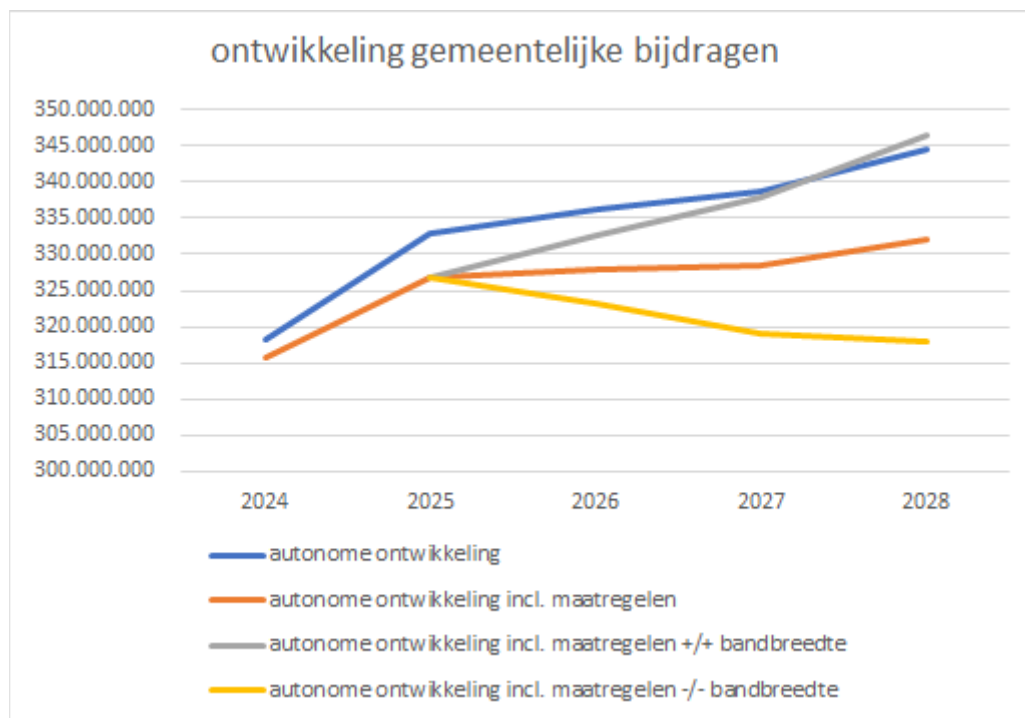
- Met betrekking tot jongeren is de huidige aanpak te veel productgericht en versnipperd georganiseerd. Daarom gaan we een sluitende aanpak ontwikkelen, waarbij we de aansluiting zoeken met het middelbaar beroepsonderwijs en het regionaal doorstroompunt ZHZ.
- Starten met een intensivering van de begeleiding van parttime werkenden. Mede op basis van recent onderzoek is binnen de Drechtsteden nog een onbenut potentieel dat beschikbaar is voor werk en parttime wil werken of het parttime dienstverband wil uitbreiden. Dat geldt ook voor de groep inwoners in de Participatiewet die parttime werken.

De eerste effecten van de bovenstaande maatregelen verwachten we al in 2024. Het financiële effect loopt op van € 2,6 mln. in 2024 en € 6,1 mln. in 2025 naar € 12,4 mln. in 2028.

In de onderstaande grafiek hebben we het bovenstaande op totaal niveau zichtbaar gemaakt als ontwikkeling van de gemeentelijke bijdragen voor de komende jaren. Voor 2024 is dat tegelijkertijd een eerste prognose van de uitkomst van de nog op te stellen Voorjaarsbrief 2024 (medio maart 2024).

De lijnen in de grafiek laten zien:

- 1 De autonome ontwikkeling op basis van de algemene uitgangspunten (**Blauwe lijn**)
- 2 De autonome ontwikkeling onder aftrek van maatregelen (**Oranje lijn**)
- 3 De bandbreedte waarbinnen de bijdrage zich statistisch kan bewegen vanaf 2026 van min 2% oplopend tot 6% in 2028 (**Gele lijn**)
- 4 De bandbreedte waarbinnen de bijdrage zich statistisch kan bewegen vanaf 2026 van plus 2% oplopend tot 6% in 2028 (**Grijze lijn**)

Belangrijk om te benoemen is dat de bijdragen van de gemeenten gebaseerd zijn op de gele lijn. Dat zijn de verwachte bijdragen inclusief de maatregelen om de kostenontwikkeling te temperen en voor de jaren 2026 en verder op de onderkant van de bandbreedte.

Gemeentelijke bijdragen (x 1 mln euro)	2024	2025	2026	2027	2028	
autonome ontwikkeling	318,2	332,9	336,1	338,7	344,5	Blauwe lijn
AF: maatregelen	2,6	6,1	8,1	10,2	12,4	
autonome ontwikkeling incl. maatregelen	315,6	326,8	328,0	328,5	332,2	Oranje lijn
AF: Bandbreedte 2% (2026), 4% (2027), 6% (2028)	-	-	4,7	9,4	14,3	
Prognose gemeentelijke bijdragen	315,6	326,8	323,3	319,1	317,8	Gele lijn

Beoogd resultaat

Het komen tot vastgestelde uitgangspunten waarmee de primaire begroting 2025 kan worden opgesteld in Q1 van 2024.

Kanttekeningen

Medio december is nog geen zicht op een nieuw kabinet en dus ook nog niet helder wat de nieuwe koers wordt op het Sociaal Domein en wat dit voor effect heeft. Een inschatting van eventuele wijzigingen in wetgeving en/of beleid is nog lastig te maken en dus te vertalen. Maar een en ander kan leiden tot een financieel risico. Kwantificeren van het risico vraagt extra aandacht. Bij het uitwerken van de conceptbegroting zal in overleg met de Drechtstedengemeenten bezien worden wat, mede gegeven de actualiteit, uiteindelijk in de conceptbegroting 2025 wordt opgenomen.

De DVO's Leefgeld Oekraïners, Kinderopvangtoeslagaffaire en Inburgering zijn niet in de bijdragen van de gemeenten opgenomen omdat het naar de mening van onze accountant gemandateerde taken betreffen die buiten de exploitatie van de GR Sociaal zouden moeten blijven. Om die reden komen deze niet meer voor in de P&C producten. De apparaatskosten betreffende deze taken zijn wel opgenomen.

Consequenties

Financiële consequenties

De uitgangspuntennotitie 2025 vormt de basis voor het opstellen van de begroting 2025, die begin 2024 wordt gemaakt en voor de zomer van 2024 wordt aangeboden aan het Algemeen Bestuur.

Personele en organisatorische consequenties

n.v.t.

Juridische consequenties

n.v.t.

Relatie met andere beleidsvelden, organisaties en duurzaamheid

n.v.t.

Fatale termijn

Vaststellen van de uitgangspunten in januari 2024 is van belang om het proces voor het opstellen van de begroting 2025 begin 2024 tijdig te kunnen beginnen. Daarmee kan de conceptbegroting begin april naar de gemeenteraden van de Drechtstedengemeenten worden gestuurd voor de zienswijze procedure.

Advies en draagvlak

In het proces om te komen tot deze uitgangspunten zijn er verschillende ambtelijke sessies geweest waar de gemeenten vragen hebben gesteld en zaken van belang hebben meegegeven. Voor de transparantie is er een overzicht in de bijlage opgenomen van de ontvangen opmerkingen c.q. input vanuit de gemeenten en de reactie vanuit de GR Sociaal daarop. Daar waar een wijziging van toepassing is op het niveau van de uitgangspunten is dit aangegeven.

Daarnaast is deze notitie ook besproken in het OGO op 11 januari 2024, met daarbij de input van de ROO's de gemeentelijke financials en het regionaal controllersoverleg. Het OGO adviseert aan de leden van het Algemeen Bestuur over de P&C stukken.

Verdere procedure en uitvoering

Na het vaststellen van de uitgangspunten gaat de GR Sociaal aan de slag met het uitwerken van de begroting. Deze zal uiterlijk in april 2024 vanuit het DB worden doorgeleid naar de colleges in verband met het opvragen van zienswijzen van de gemeenteraden. De Begroting 2025-2028 zal ter vaststelling worden aangeboden aan het AB tegelijkertijd met de Voorjaarsbrief 2024 en de Jaarstukken 2023.

Communicatie

n.v.t.

Bijlagen

1. Uitgangspuntennotitie 2025-2028

2. Beleidsagenda 2024
3. Tabellenboek 2025-2028